

چکیده

در سالهای اخیر، رهنمودهایی از سوی مقام معظم رهبری مبنی بر تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی ارائه شده است. ایشان تولید ملی را، اساس و حلقه‌ی اساسی پیشرفت اقتصاد دانسته و بر لزوم حمایت مسئولان از این امر تاکید کرده‌اند. تولید دارای ابعاد گوناگون است. از یک طرف اشتغال را افزایش می‌دهد و از طرفی سبب کاهش واردات می‌شود. به علاوه اثر روانی آن یعنی افزایش اعتماد به نفس و غرور ملی را ارتقا داده و اثرات هویت بخش آن بر شخصیت تک تک مردم نیز موثر خواهد بود. استقلال اقتصادی نیز از مسیر تولید می‌گذرد. این پژوهش در پی شناسایی بسترهای همکاری اتربخش میان دولت و تولیدکنندگان داخلی در راستای تقویت تولید و برآورده شدن منافع ملی است. مقوله‌های تولید در این پژوهش ابتدا بر اساس مطالعات انجام شده در مورد کلمات کلیدی مرتبط با تولید ملی، استخراج شده و پس از جمع‌آوری، سوالات اولیه حول موضوع، طراحی و در قالب مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته نظرات خبرگان امر جمع‌آوری شده است. جامعه آماری شامل فعالین حوزه تولید و نیز مسئولین اجرایی کشور در وزارتخانه صنعت، معدن و تجارت و کارشناسان اتاق بازرگانی و غیره بوده‌اند. برای کسب نظر از روش نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شده است. برای تحلیل مصاحبه‌ها از تحلیل محتوای کیفی بهره گرفته شده و نتایج در قالب یک مدل مفهومی، به نمایش درآمده است. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، همکاری بین دولت و تولیدکنندگان با مداخله هوشمندانه و از طریق ایجاد بسترهای مناسب مالی، تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات، تنظیم روابط بین المللی اقتصادی محقق خواهد شد. روایی و پایایی پژوهش نیز، با معیارهای موجود تایید شده است.

کلید واژه:

تعامل دولت و تولیدکنندگان داخلی، تولید ملی، تحلیل محتوای کیفی، مدل مفهومی، تقویت تولید ملی

طراحی مدل مفهومی تعامل
دولت و تولیدکنندگان
داخلی برای تقویت تولید
ملی با بهره‌گیری از تحلیل
محتوای کیفی

دکتر محمد علی شفیعا

دانشیار دانشکده مهندسی صنایع دانشگاه علم
و صنعت ایران

Omidshafia@iust.ac.ir

سیده اشرف موسوی تقمان (نویسنده مسئول)

کارشناسی ارشد مهندسی صنایع - گرایش
مهندسی سیستم‌های اقتصادی اجتماعی،
دانشگاه علم و صنعت ایران

Meshkatnoor85@gmail.com

مقدمه

در سالهای اخیر، رهنمودهایی از سوی مقام معظم رهبری مبنی بر تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی ارائه شده است. ایشان در بیانات مختلف، تاکیدات زیادی بر ایجاد مزیت رقابتی، برجسته کردن تولید ملی، ارتقای کیفیت و قابل رقابت بودن قیمت تولیدات داخلی داشته‌اند. حضرت آیت الله خامنه‌ای در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی سیاستهای کلی "تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی" در بهمن ماه سال ۱۳۹۱ در ۲۳ بند ابلاغ فرمودند. لذا تولید محوری، باید کانون سیاست‌گذاری‌های اقتصادی کشور باشد. بدین معنا که سیاستهای ارزی، پولی، مالی، تجاری، بانکی و مالیاتی بایستی در خدمت تولید باشند. بر این اساس تولیدکنندگان نیازمند

حمایت‌های ملی و معنوی از سوی دولت خواهند بود. شایان ذکر است که حمایت از تولید داخل، جذب سرمایه‌های ایرانی و مدیریت واردات به افزایش قدرت خرید مردم و نیز افزایش استفاده از کالاهای ایرانی منجر می‌شود. لذا مدیریت و برنامه‌ریزی دقیق در عرصه تولید ملی می‌تواند موجبات رشد و ارتقای سطح تولید ملی را فراهم آورد. با این وجود در حال حاضر حمایت ناکافی از بخش تولید در

کشور، دغدغه اصلی فعالان اقتصادی به خصوص بخش خصوصی است. تولید دارای ابعاد گوناگونی است. از یک طرف اشتغال را افزایش داده و از طرفی واردات را کاهش می دهد. به علاوه اثر روانی آن یعنی افزایش اعتماد به نفس ملی و غرور ملی را ارتقا خواهد داد و اثرات هویت بخش آن بر شخصیت تک تک مردم نیز موثر خواهد بود. استقلال اقتصادی از مسیر تولید می گذرد. بنابراین تولیدات راهبردی باید در اولویت قرار گرفته و عوامل ضد تولید باید شناسایی و برطرف و اصل تولید به مثابه ارزش معرفی شود. مکان یابی و قطب بندی های منطقه ای و سنخیت های جغرافیایی از مهم ترین شاخصهای تولید موثر است که باید با کار کارشناسی مجدد بازیابی شوند. (Radmehr, 2011)

در این پژوهش، دو عنصر کلیدی دولت و تولیدکنندگان مدنظر قرار گرفته اند که هر کدام بایستی سیاستهای خاصی را در پیش بگیرند تا این هدف ملی محقق شود این در حالی است که، ملاحظات و دغدغه های دولت و تولیدکنندگان متفاوت است. بخش خصوصی، دستیابی به منافع اقتصادی مورد انتظار را اصلترین اولویت و انگیزه خود می داند، و دولت در پی اجرای سیاستهای توسعه ای، آبادانی و خدمت رسانی خود است. همچنین دولت مایل است اطمینان یابد، که منابع صرف شده، با توجه به منافع اجتماعی به خوبی تخصیص یافته باشد. مشارکت بخش خصوصی و دولت در این حوزه، با هدف تلفیق ملاحظات و استفاده از توانمندیهای هر یک، در سال های اخیر، بسیار مورد توجه قرار گرفته است. رسیدن به برآیندی از توانمندی ها و ملاحظات بخشهای خصوصی و دولتی، مستلزم دستیابی به یک الگوی مشارکت مناسب و رفع نگرانیهای سرمایه گذاران و تأمین کنندگان منابع مالی است (Torkan & Shahbazi, 2010).

۱. مروری بر ادبیات موضوع

۱.۱. ضرورت توجه به مقوله تولید ملی و بررسی چالشهای آن

توجه به صنایع داخلی و ارتقای توان داخلی یکی از مسائل مهمی است که دغدغه بسیاری از کشورها و دولت های آن بوده است. بسیاری از دولت ها سعی در استفاده از مدل های متفاوت در ارتقای توان و افزایش سهم ساخت داخل در کشور خود نموده اند. در این میان می توان سیاستها و مدل های ساخت داخل را با توجه به نتایج آن به سه دسته تقسیم کرد: (Yaghtin, Shaban & Biniaz, 2009)

۱. کشورهایی مانند نروژ که توانسته اند با اجرای موفقیت آمیز سیاستهای ارتقای ساخت داخل به توان ۸۰ درصد دست یابند.
۲. کشورهایی مانند نیجریه و برزیل که توانسته اند با پندآموزی از مدل موفق سایر کشورها در سیاستهای ارتقای توان ساخت داخل به موفقیت های نسبی دست یابند.
۳. کشورهایی مانند مکزیک که با بی توجهی به مقوله ساخت داخل و اهمیت آن صاحب صنایع غیرپویا و غیررقابتی هستند و عملا در ساخت داخل شکست خورده اند.

یقطین و همکاران او در پژوهش خود به بررسی الگوهای موفق بین المللی جهت استفاده از توان داخلی در صنایع نفت و گاز پرداخته اند. در تحقیق آنها به ترانزیسیونی مدل و سیاستهای ساخت داخل کشور نروژ پرداخته شده است. نقش ذینفعان در ارتقای توان داخلی، شناسایی الزامات افزایش حجم ساخت داخل و نحوه عملیاتی نمودن برنامه های ساخت داخل، چالشهای این کشور در مسیر توسعه صنعتی داخلی و نحوه سیاستگذاری در مدیریت زنجیره تأمین از مهمترین موارد ذکر شده در پژوهش ایشان است. اقدامات و برنامه ریزی دولت نروژ در هدفگذاری صنعتی و سپس برنامه ریزی صنعتی با دورویکرد "نهاده شدن رقابت در صنعت نفت نروژ" و "توانمندسازی صنعت نفت داخلی برای ایجاد ارزش افزوده در یک بازه زمانی طولانی مدت" صورت گرفت. مطرح شدن هدف ساخت داخل در سطح ملی، مانع از عملکرد سلیقه ای مدیران و به سرانجام نرسیدن برنامه ها گردید. دولت نروژ در یک نگاه کلی ابتدا زیرساختهای لازم توسعه صنعتی را ایجاد و سپس با رقابتی کردن بازار مانع کاهش کیفیت و غیر رقابتی شدن محصولات شد. نروژ همه این دستاوردها را مدیون هوشمندی و نگاه بلندمدت تصمیم گیران سیاسی و استفاده از فرصتهای بدست آمده مانند فعالیت شرکتهای بین المللی در خاک نروژ، رکود مقطعی قیمت نفت و غیره است. تجربه نروژ به روشنی بیان می دارد که توسعه و ارتقای ساخت داخل هرچند فرآیندی زمان بر است، اما دستاوردهای عظیمی در مقیاس ملی به همراه دارد. به وضوح مشخص است که رسیدن به چنین هدف بالایی محتاج نگرش بلندمدت مسئولان و برنامه ریزی دقیق و کارآمد است.

عوامل بسیاری وجود دارند که نقش کلیدی در رشد و توسعه موزون صنعت نفت و گاز و صنایع جانبی آن در نروژ ایفا نمودند. موارد زیر آنهایی هستند که از این مطالعه موردی قابل استحصال اند و می توانند به عنوان الگو در داخل کشور مفید واقع شوند (Yaghtin et al., 2009).

- نگاه جدی به مقوله ساخت داخل
- تدوین برنامه های جامع و متناسب
- نقش هوشمندانه دولت
- حفظ فضای رقابتی در داخل کشور
- ایجاد مؤسساتی برای توسعه مطلوب فعالیتهای تجاری به منظور تشویق پویایی صنعتی
- ایجاد یک سازمان غیردولتی به منظور رشد بخش صنعتی

شکل ۱ عوامل کلیدی رشد صنعت در نروژ

در پژوهش هاشمی و همکارانش (Hashemi, Nahidi & Abadi, 2012) مدل علمی حمایت دولت از تولید داخلی و افزایش درآمد در بنگاههای اقتصادی ارائه شده است. این الگو تلفیقی از تئوری های علم مدیریت، مدیریت تولید و اقتصاد و مهندسی صنایع است که در آن از مدل های توسعه، مزیت نسبی و روش دلفی و روش کارت های متوازن و مدل چرخه های تولید بهره جسته و تلفیقی از همه آنها در یک مدل توسعه بومی و متناسب با ساختار اقتصاد دولتی ایران ارائه شده است.

از دیگر عوامل موثر در مقوله تولید ملی توجه به تجارت خارجی است. در مسیر رشد اقتصادی کشورهای جهان سوم، به دلیل وابستگی شدید آنان به درآمدهای صادراتی و نیز وابستگی به واردات مواد مورد نیاز برای پی ریزی ساختار صنعتی، تجارت خارجی نقشی اساسی و انکارناپذیر و در عین حال حساس را ایفا می کند. طبق آنچه شواهد تجربی نشان می دهد، می توان گفت: تجارت خارجی از طریق واردات کالاهای سرمایه ای و واسطه ای نرخ رشد اقتصادی در کشورهای در حال توسعه را افزایش داده است. طبق مطالعات انجام شده، قیمت نسبی کالاهای سرمایه ای در کشورهای توسعه یافته، در مقایسه با کشورهای در حال توسعه، ارزانتر می باشد. از این رو کشورهای در حال توسعه می توانند با واردات کالاهای سرمایه ای و واسطه ای ارزانتر از کشورهای توسعه یافته، زمینه رشد اقتصادی بیشتر را فراهم آورند. واردات شامل موارد دربرگیرنده کالاهای واسطه ای، سرمایه ای و مصرفی است. با واردات کالاهای واسطه ای و سرمایه ای و استفاده در فرآیند تولید بخش های مختلف سبب می شود تا تولید ملی افزایش یابد. در سال تولید ملی هدف افزایش تولید ملی و کاهش وابستگی به واردات است. کاهش واردات کالاهای مصرفی نهایی موجب افزایش تقاضا از تولیدات داخل شده و تولید ملی را افزایش می

دهد. در مقاله پناهی و همکاران (Panahi, Hassanzade & Andish, 2012) با استفاده از فن داده ستانده و جدول داده ستانده ملی اثرات حذف واردات کالاهای واسطه ای و سرمایه ای بر تولید ملی سنجیده شده است. نتایج با محاسبه حساسیت تولیدی واردات هر بخش، حاکی از آن است که حذف واردات بخشهای خدمات آموزش عالی دولتی، خدمات آموزش متوسطه عمومی و فنی و حرفه ای خصوصی و خدمات آموزش متوسطه عمومی و فنی و حرفه ای دولتی کمترین تاثیر بر تولید ملی و حذف واردات بخشهای سنگ مس و کنسانتره های آن، ذغالسنگ و لینیٹ، زغال سنگ نارس و سنگ آهن و کنسانتره های آن بیشترین تاثیر بر کاهش تولید ملی دارد. صادرات غیرنفتی نیز می تواند اثرات مختلفی بر تولید ملی یک کشور داشته باشند، پس در شرایط تحریم های کنونی توجه به عوامل تأثیرگذار بر صادرات غیرنفتی اهمیت و ضرورت بیشتری دارد، در تحقیق ناهیدی و همکاران، اثرات سرمایه گذاری مستقیم خارجی و فناوری اطلاعات و ارتباطات و بهره وری کل عوامل تولید بر صادرات غیرنفتی ایران قابل توجه اعلام شده است (Nahidi & Hosseinpor, 2012).

در پژوهشی دیگر چارچوب سیاستگذاری به منظور ارتقای توان داخلی بر اساس مدل نظام نوآوری ارائه شده است. اجزای نظام بخشی نوآوری و سیاستهای قابل اعمال برای تحریک و تسهیل نوآوری، در چهار دسته عرضه، تقاضا، زیرساخت و پشتیبان مورد بررسی قرار گرفته اند. بر این اساس تلاش گردیده با شناسایی و دسته بندی سیاستهای اعمال شده تاکنون، ظرفیتهای سیاستی معطل مانده در کشور شناسایی و راهکارهای اجرایی کردن آنها به منظور بهره گیری و ارتقای توان داخلی پیشنهاد گردد. (Bitaab, Ghaffari & Shaaban, 2009)

در پژوهش پویا و همکاران (Pouya, Qarabaqi & Behpour, 2013) چالش ها و تنگناهای تولید ملی برای ارتقای تولید و شکوفایی اقتصادی کشور با بهره گیری از روش تحلیل محتوا و رویکرد استقرایی شناسایی و طبقه بندی شده است. آنها هم چنین راهکارهای رفع و مقابله با این دغدغه ها و تنگناها را تبیین کرده اند.

هم چنین اسحاقی در کتاب خود نقش سرمایه در تولید ملی، آسیب شناسی روند تولید ملی و نقش نظارت و استانداردسازی و مهار قاچاق کالا در پیشبرد تولید ملی و در پایان نیز مزایای تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی و همچنین عوامل بازدارنده و راههای برون رفت را مورد مذاقه جدی قرار داده است. ایشان هم چنین، به حمایت و پشتیبانی از تولید ملی در بخش کشاورزی و صنعت، عطف توجه به کارآفرینی به عنوان نیروی محرکه تولید، نقش سرمایه در تولید ملی، آسیب شناسی تولید و راههای بهسازی آن، نقش نظارت، استانداردسازی و مهار قاچاق کالا در پیشبرد تولید ملی، نقش نظارت، استانداردسازی و مزایای تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی و عوامل بازدارنده و راههای برون رفت از آن توجه ویژه ای میذول داشته است.

موانع تحقق تولید ملی، شامل بازدارنده های ناشی از قوانین و مقررات موجود، موارد ناشی از ناهماهنگی نهادهای مالی و اعتباری، علل ناشی از نبود اطمینان به سرمایه گذاری، سوژه های ناشی از شرایط خارجی و آنانی که از قاچاق و واردات بی رویه و موانع صادرات تولیدات داخلی ذکر شده اند. این موانع در شکل ۲ نشان داده شده اند. (Eshaghi, 2012)

شکل ۲ موانع تحقق تولید ملی

۲.۱. پیشنهاد مطالعات انجام شده در حوزه همکاری دولت و بخش خصوصی

همکاری بین دولت و بخش خصوصی، به طور معمول مجموعه همکاری های بین نهادهای خصوصی و عمومی را در بر می گیرد که شرکاء با همکاری یکدیگر نسبت به برنامه ریزی و اجرای مجموعه اهدافی که بر آن توافق دارند همت گماشته و در همان حال در مورد هزینه ها، مخاطرات و منافعی که در آن وجود دارند سهیم می گردند. در بحث توسعه بین المللی، واژه مشارکت برای معرفی راههای مختلفی که سازمان ها با یکدیگر همکاری می کنند مرسوم شده است. کارهای مشارکتی به طور فزاینده ای در سازمان های پژوهشی و نیز افرادی که در توسعه روستایی تلاش می کنند، رواج پیدا کرده است. راهبرد های مشارکت جویانه در ابعاد ارزیابی دانش بین المللی کشاورزی، کاربرد علم و فن برای توسعه، و فرآیند اصلاحاتی که در سیستم های پژوهشی کشاورزی (مشمول بر گروه مشاوره ای تحقیقات بین المللی کشاورزی) در حال انجام گسترش یافته است. (Schaeffer & Loveridge, 2002; Spielman, Hartwich, & Von Grebmer, 2009)

مشارکت عمومی خصوصی ۲ یک روش شناسی است که برای تدارکات پروژه های عمومی ۳ به خوبی بنا نهاده شده است. با مشارکت دادن تخصص، ارائه، نوآوری، دید تجاری، تسهیم ریسک، تامین مالی و فوایدی که بخش خصوصی در پروژه های عمومی دارد، کیفیت خدمات و تسهیلات عمومی رو به افزایش می نهد.

در حقیقت مشارکت عمومی - خصوصی توافق نامه ای میان دولت و بخش یا بخش های خصوصی است که، بر اساس آن بخش یا بخش های خصوصی نسبت به ارائه خدمات عمومی، هم راستا با اهداف ارائه خدمات دولت و اهداف سودآوری بخش خصوصی و به نحوی اثربخش که ریسک کافی به بخش خصوصی منتقل شود، اقدام می نماید.

مهم ترین مزایای مشارکت عمومی - خصوصی را می توان ارائه و اثربخشی انجام پروژه ها توسط بخش خصوصی دانست. مشارکت با بخش خصوصی ویژگی هایی مانند اثربخشی، مهارتها، نوآوری، فناوری، انگیزش، تامین مالی و تسهیم ریسک را دارد. در نظام تامین مالی مشارکت عمومی - خصوص به جای اینکه بخش عمومی نسبت به تدارک دارایی سرمایه ای و ارائه خدمات عمومی اقدام نماید، بخش خصوصی است که از طریق یک کسب و کار ساده - که از طریق بخش خصوصی تامین مالی و اداره می شود - دارایی مورد نیاز را تدارک و نسبت به ارائه خدمات به عموم اقدام و در عوض در قبال کیفیت و میزان خدمات ارائه شده حق الزحمه خود را دریافت می نماید. در این روش، بخش خصوصی قادر خواهد بود تا از طریق قرارداد مشارکت عمومی - خصوصی به ارائه خدمات وسیعی در طی مدت قرارداد بپردازد. بخش عمومی ضمن برخورداری بهینه از تخصص، منابع و نوآوری بخش خصوصی قادر خواهد بود تا به ارائه خدمات کارآو

اثر بخش اقدام کند.

باید ذکر نمود که استفاده از این روش در کشورهای نظیر انگلستان، چک، لهستان، مجارستان و استرالیا متداول است و بریتانیا پیشرو استفاده از این ساز و کار است و این کشور در استفاده از این روش به حد اشباع رسیده است. در ایران نیز یکی از انواع مشارکت عمومی - خصوصی یعنی BOT استفاده شده ولی تعداد پروژه هایی که با این روش انجام شده اند، بسیار پایین است. با توجه به آنچه که شرح داده شد، تعیین چهارچوبی منطبق با شرایط بومی و فرهنگی و اقتصادی ایران امری ضروری است. (Heybati, Nikumaram, (Rahnama & Ahmadi, 2009)

این مشارکت و همکاری در حوزه تولید در کشور به عنوان موتور پیشرفت اقتصادی بیش از پیش اهمیت می یابد. چرا که تولید هر محصول در کشور بهتر است علاوه بر سودآوری برای تولیدکنندگان آن، برای کشور نیز دارای سودآوری باشد. به عبارت دیگر هزینه یی که در کشور صرف تولید یک محصول می شود باید کم تر از درآمد حاصل از صادرات یا هزینه ی صرف شده برای واردات آن باشد. اگر چنین باشد کشور دارای سودآوری اجتماعی و مزیت نسبی در این کالا است. (Julaei, Jeiran & Yousefzadeh, 2011)

آنچه مسلم است این که حمایت های دولت بر روی قیمت و هزینه تمام شده تولیدات و ساختار بازار آنها تاثیر قابل توجهی داشته و بررسی و ارزیابی اقتصادی اغلب فعالیتهای حمایت شده از سوی دولت را دچار انحراف نموده است. از طرف دیگر فرآیند جهانی شدن این نکته را القاء می کند که در بازارهای بین المللی کشورهایی که بدون دخالت دولت و بر اساس شرایط رقابتی دارای مزیت واقعی تولید می باشند سهم بیشتری از بازار و منافع حاصل از تجارت این محصولات را خواهند داشت. لذا تشخیص میزان حمایت های دولت و بررسی انحرافات صورت گرفته در تولید این محصولات می تواند در برنامه ریزی جهت افزایش توان رقابت و استفاده بهینه از منابع کمک شایانی نماید. با توجه به مشکلاتی که در زمینه تولید و صادرات محصولات کشاورزی مثل نوسانات در عرضه و قیمت وجود دارد، دولت می تواند با سیاست های خود سهم بسزایی در بهبود تولید و صادرات داشته باشد و بررسی سیاست های حمایتی دولت در این محصولات ضروری بنظر می رسد. (Rezaei, Chizari & Nakhaei, 2010)

در حال حاضر بسیاری از بخشهای اقتصادی کشور در موقعیتی هستند که در بازارهای داخلی به دلیل حمایت های غیر اصولی دولت دارای مزیت های غیر واقعی هستند که با روند رو به گسترش بازارهای جهانی و اقتصاد باز این بخشها متحمل زیانهای سنگینی خواهند شد. در نتیجه حمایت اصولی و هدفمند از تولید محصولاتی که توان رقابت در بازارهای بین المللی را دارا باشند می تواند تضمین کننده حضوری موفق در بازارهای جهانی باشد. (Hosseinzadhe, Esfahani & Dashti, 2009)

اصولا واژه حمایت به مجموعه اقدامات و تدابیر ویژه دولت ها به منظور کمک به فعالیت های تولیدی داخلی در برابر رقابت های خارجی اطلاق می گردد؛ لذا مکتب حمایت گرایی به مفهوم پشتیبانی از تعرفه های حمایتی به عنوان یک وسیله ضروری در جهت حمایت از صنایع داخلی و تولید ملی است. در مقابل، انتظار می رود تولیدکنندگانی که از حمایت برخوردار می شوند، منافع حاصل از حمایت های دریافتی را به سود منافع ملی تقویت نمایند. علائق ملی نیز در این زمینه می تواند سبب ساز نتایج مثبتی همچون حمایت اصولی از صنایع نوپا، بهبود امنیت ملی، حفظ و ارتقای سطح اشتغال و درآمد مردم، حفظ و تقویت تراز پرداخت ها، تنوع بخشی به تولید، ایجاد ثبات اقتصادی و افزایش نرخ رشد آن، باشد. تئوری سنتی اقتصاد (ثابت کرد) که در کنار نقش هایی همچون حفظ مکانیزم بازار، اصلاح نارسائی های نظام بازار، کنترل تقاضای کل، حفظ و بهبود سطح درآمد جامعه، استفاده از ابزارهای تعدیل اقتصادی در صورت لزوم، تنظیم نظام مالیاتی، تأمین کالاهای عمومی و استفاده از سیاست های کلان اقتصادی دولت را می طلبد. مهمترین نقش دولت که در سال های اخیر توجه محققین و اقتصاددان ها را به خود معطوف کرده است، نقش ارشادی دولت در نظام بازار است. به موجب این نقش، دولت برای کمک به اقتصاد و جهت دادن به آن در مسیر مورد نظر محرک های لازم را فراهم آورده و بین فعالیت های خود و بخش خصوصی هماهنگی مؤثری را برقرار می سازد. از جمله ی این سیاست ها می توان کمک به بخش خصوصی برای توسعه صنعتی به ویژه در اقتصادهای در حال توسعه از طریق محرک هایی همانند استفاده از سیاست های توسعه صنعتی، کمک به ارتقای فعالیت های نوآورانه، تقویت نهادهای تحقیقاتی و توسعه ای در بخش غیردولتی و ارائه خدمات حمایتی را نام برد. (Nazemi, Fayyazi & Nouri, 2009)

از پیشگامان و سرسخت ترین منتقدان مکتب کلاسیک، فردریک لیست (۱۷۸۹-۱۸۴۶) معتقد بود که تجارت آزاد جهانی یک اندیشه آرمانی است که فقط می تواند در آینده بسیار دور به تحقق بپیوندد. به نظر لیست کشورهای مثل آلمان آن زمان برای اینکه به سطحی از توانایی برای رقابت با انگلیس برسند، باید صنایع خود را از طریق تعرفه بر واردات و حتی تحریم واردات، توسعه دهند. شایان ذکر است که سیاست حمایتی لیست یک سیاست موقتی و محدود است و این سیاست فقط در دوره صنعتی شدن قابل استفاده است. به طور روشن

« گزارش در باب صنایع » هامیلتون نیز در گزارش معروف خود به نام نظریه حمایت از صنایع نوپا را بیان کرده است. به عقیده وی صنایع نوپا در مواجهه با رقابت خارجی مهلت کافی برای آزمایش و رشد ندارند، ولی اگر فرصت داشته باشند می‌توانند صرفه‌های تولید انبوه و کارآیی فنی را به دست آورند و در آینده برتری نسبی را کسب نمایند. حمایت از صنایع نوزاد در بین دلایل متعدد سیاست‌های حمایتی از توجیه بیشتری برخوردار است. حمایت از صنایع نوزاد یک حمایت موقتی است و تأکید بر این دارد که صنعت مورد نظر با حمایت تعرفه‌ای به تدریج روی پای خود بایستد. اگر چنین حمایتی صورت نگیرد صنعت نوزاد به علت فزونی هزینه‌ها بر فروش در مراحل اولیه تولید نمی‌تواند با تولیدکنندگان خارجی رقابت کند.

مفهوم حمایت مؤثر سیاست‌های حمایتی، از صنایع داخلی در برابر رقابت صنایع خارجی حمایت می‌کند. اگر میزان حمایت از روش قیمت مورد توجه قرار گیرد به آن نرخ حمایت اسمی اطلاق می‌شود، ولی اگر حمایت از طریق تولید و ارتباط آن با ارزش افزوده محصول در مراحل تولید اندازه‌گیری شود، آن را نرخ مؤثر حمایت گویند. به عبارت دیگر اگر در تولید یک کالای نهایی که مشمول تعرفه است از نهاده‌ای استفاده شود که خود این نهاده نیز مشمول تعرفه باشد، در آن صورت میزان واقعی حمایت از آن کالای نهایی، مقدار تعرفه بر آن نیست، بلکه بایستی اثر مشترک حمایت از نهاده و کالای نهایی، مورد سنجش قرار گیرد و این همان مفهوم حمایت مؤثر است.

بررسی آثار ابزارهای حمایتی به شکل اسمی آنها همانند نرخ‌های اسمی تعرفه تصویر درستی از درجه حمایت اعطاء شده به هر بخش از اقتصاد را نشان نمی‌دهد. از این رو برای تعیین اثر خالص ساختار حمایتی بر تولید کالایی خاص باید کلیه ابزارهای حمایتی اعمال شده بر روی محصول نهایی و نهاده‌های صنعت (فعالیت اقتصادی) در نظر گرفته شود. (Hemmati & Abdoli, 2003)

به طور کلی یکی از سیاستهایی که دولتها در کشورهای در حال توسعه و حتی کشورهای توسعه یافته اتخاذ می‌نمایند، سیاستهای حمایتی در قالب پرداخت یارانه به نهاده‌های تولیدی است. یارانه یکی از ابزارهای مهم و مؤثر در مصرف نهاده‌ها است که هزینه‌های آن بر عهده دولت می‌باشد. دولت برای پایین نگه داشتن هزینه‌های تولید و یا به عبارتی برای افزایش سود تولیدکنندگان اقدام به پرداخت یارانه برای کاهش قیمت نهاده‌ها به صورت توزیع ارزان نهاده و یا تخصیص ارز با قیمت پایین تر از بازار آزاد می‌کند. (Mbiti & Van Huylenbroeck, 2000)

ناظمی و همکارش در پژوهش خود به تبیین نقش حمایت‌های دولتی مؤثر بر رشد و بقای کارآفرینان در واحدهای تولیدی کوچک در ایران پرداخته‌اند. (مهارتی & ناظمی، ۱۳۹۱) در پژوهش دیگر، ابعاد و نتایج کمک‌های دولت به تعاونی‌های تولیدی فعال استان خراسان رضوی و مقایسه آن با کمک‌های دولت به صنایع غیر تعاونی مورد بررسی قرار گرفته است. (Nazemi et al., 2009)

مطالعه‌های فراوانی نیز در زمینه‌ی میزان تأثیر حمایت‌های دولتی و خصوصی از بخش کشاورزی بر رشد این بخش و بهره‌وری عوامل تولید در سطح جهان صورت گرفته است. این مطالعه‌ها را می‌توان به اثرگذاری دو دسته از حمایت‌های قیمتی و غیرقیمتی بر بهره‌وری کل عوامل و رشد بخش کشاورزی تقسیم کرد.

حسینی و همکارش در مطالعه‌ای تحت عنوان بررسی و مقایسه‌ی سیاست‌های حمایتی در بخش کشاورزی ایران و جهان به بررسی سیاست‌های حمایتی از تولیدکننده، مصرف‌کننده و خدمات عمومی در طی سالهای ۱۳۵۵ تا ۸۰ پرداخته‌اند. (Hosseini & Gharib, 2004)

ماندلاک و همکاران اثرات سیاست‌های حمایتی دولت را در آرژانتین طی سالهای ۱۹۱۳ تا ۱۹۸۴ بر بهره‌وری محصولهای کشاورزی محاسبه کردند. نتایج نشان داده که مالیاتهای سنگین و غیرمستقیم بخش کشاورزی بر رشد بهره‌وری اثرات منفی می‌گذارند. (Mundlak, Cavallo, & Domenech, 1989)

هافمن و اونسون میزان بهره‌وری را در ۴۲ ایالت آمریکا محاسبه کردند. آنها برای بررسی عوامل مؤثر بر میزان بهره‌وری کل از متغیرهای موجودی سرمایه‌ی تحقیقات خصوصی و دولتی و متغیر ترویج و آموزش کشاورزی استفاده کردند. نتایج نشان داد که در بیشتر ایالات کشور آمریکا سرمایه‌گذاری تحقیقات کشاورزی دولتی اثر مثبتی بر بهره‌وری کشاورزی دارد. (Evenson & Huffman, 1993)

دولت آمریکا در جریان سیاستگذاری خود برای آینده مساعدت به بخش کشاورزی بسیاری از کشورهای در حال توسعه را از طریق مساعدت به بخش خصوصی آنها ضروری اعلام می‌کند و حتی تحقق آن را درسیاست خارجی خود نیز دنبال کرده و می‌کند. زیرا برای کشوری مانند آمریکا چنین استنباط شده است که بخش خصوصی کشورهای در حال توسعه برای حضور در فعالیت‌های توسعه‌افزا آمادگی داشته و برای آینده اقتصادی آمریکا کارساز هستند. بنابراین طبیعی است که این دولت "موسسه تامین غذای آینده" را به این مهم مامور کرده است. زیرا خوب می‌داند که بخش تولیدات کشاورزی کشورهای در حال توسعه دارای قابلیت‌های مهم بوده و فرصت‌های فروش برای آنها وسیع و در حال گسترش است. به همین علت بسیاری از موسسات کشاورزی در کشورهای در حال توسعه با رهبری

این موسسه در آمریکا مذاکرات خود را برای همکاری بین این موسسه و بخش خصوصی کشورهای در حال توسعه آغاز کرده اند و برخی از مشارکت ها نیز بین این موسسه و دولت آمریکا آغاز شده است. گستره همکاری متقابل بین دولت و بخش خصوصی در روند توسعه کشاورزی آمریکا با توجه به پیچیدگی ها و ابعاد آن دشوار به نظر می رسد ولی ابعاد آن به طور کلی مواردی مانند خدمات پژوهشی، نهاده ها، تجهیزات کشاورزی، زیرساخت ها، فرآوری محصول و بازاریابی را در برمی گیرند. (Tuttle, 2012)

بدین ترتیب با توضیحات ذکر شده و با توجه به ضرورت پرداختن به مسئله تولید ملی و چالشها و موانعی که کشور برای تحقق آن، دست و پنجه نرم می کند، لزوم حمایت ها و بسترسازی های حاکمیت و هم چنین هماهنگی بین دولت و تولیدکنندگان برای دستیابی به منافع ملی و حمایت از مصرف کنندگان بیش از پیش اهمیت می یابد. در این پژوهش بستر مناسب برای تعامل بین دولت و تولیدکنندگان با توجه به نظر خبرگان امر، به تصویر کشیده خواهد شد.

۲.۱. سوالات تحقیق

مهم ترین سوالات این تحقیق عبارتند از:

- ✓ - مولفه های کلیدی و اثرگذار در گسترش تولید و مصرف داخل کدامند؟
- ✓ مهم ترین چالشهای موجود در بخش تولید کشور کدامند و چگونه می توان بر آنها فائق آمد؟
- ✓ دولت چگونه می تواند در یک بستر مدیریتی، تولیدکنندگان را به سمت افزایش کیفیت و در عین حال کاهش قیمت تمام شده ی قابل رقابت با کالاهای خارجی سوق دهد؟

۲. روش تحقیق

تحلیل محتوای کیفی، روش تحقیقی برای تفسیر ذهنی محتوای داده های متن از طریق دسته بندی نظام مند رمزگذاری و شناخت موضوعها و الگوهای آنها است (Hsieh & Shannon, 2005). میرینگ ۴ تحلیل محتوای کیفی را رویکرد تحلیلی کنترل شده، روش شناختی و تجربی از متون با توجه به بافت ارتباطی آنها تعریف می کند که از قواعد و مدل خود، گام به گام، به دور از هر گونه کمی شدن تبعیت می کند (Mayring, 2000).

تحلیل محتوای کیفی، روشی برای کاهش داده ها و حس گرفتن با آنها جهت استخراج معنی از آنها است. این روش معمولاً برای تحلیل گروه وسیعی از داده های متنی شامل یادداشت های مصاحبه ها، مشاهدات ثبت شده، حکایت ها، پاسخ های سؤالات پرسشنامه باز، گفت و گوها، رایانامه ها و رسانه همانند نقاشی ها، عکس ها و فیلم است. تحلیل محتوا، روشی مستقل از چارچوب و رویکردهای نظری همانند نظریه داده بنیاد و پدیدارشناسی است و در پاسخ به چستی ۵ و چرایی ۶ و تحلیل ادراکات، استفاده می شود. (Given, 2008) پس از تعیین واحد تحلیل در تحلیل محتوای کیفی و ایجاد ارتباط با متن، گامهای تحلیل محتوای کیفی در زمانی که به صورت استقرایی اجرا شده و فاقد فرضیه باشد به صورت زیر است:

- 1- رمزگذاری باز: رمزگذاری باز به این معنی است که یادداشت ها و سرفصل ها در متن به هنگام خواندن آنها، نوشته و سپس، مطالعه مجدد شود و عناوین ضروری و حیاتی در حاشیه یادداشت شود تا همه ابعاد محتوا را تشریح کند.
- 2- فهرست کردن رمزا: در این گام، عناوین یادداشت شده در حاشیه متون به صفحه مجزایی انتقال می یابد تا پس از آن، جهت استخراج دسته ها بر روی آنها تحلیل صورت پذیرد.
- 3- گروه بندی کردن: پس از مرحله اول و دوم، در این مرحله، رمزهای باز با یکدیگر تحت عناوین کلی تر گروه بندی می شود. هدف از مرحله گروه بندی، کاهش تعداد رمزا با ادغام رمزهای مشابه در رمزهای کلی تر است.
- 4- دسته بندی کردن: در این مرحله، گروه های مشابه با یکدیگر ادغام می شود و دسته ها به وجود می آید. نکته مهم این است که گروه های ذیل هر دسته باید به آن تعلق داشته باشد و هدف از این مرحله، فراهم ساختن ابزاری برای توصیف پدیده برای افزایش فهم و همچنین تولید دانش است.
- 5- انتزاع: انتزاع به معنای فرموله کردن توصیفی کلی از موضوع تحقیق از طریق تولید دسته ها است. زیردسته های با رویدادهای مشابه با یکدیگر جهت تشکیل دسته ها و دسته ها به منظور تشکیل دسته اصلی، ادغام می شود. (Elo & Kyngäs, 2008)

مقوله‌های تولید در این پژوهش ابتدا بر اساس مطالعات انجام شده در مورد کلمات کلیدی مرتبط با تولید ملی، استخراج شد. آنگاه پس از جمع‌آوری، سوالات اولیه حول موضوع طراحی و در قالب مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته نظرات خبرگان موضوع جمع‌آوری شد. جامعه آماری شامل فعالین حوزه تولید در کشور و همچنین مسئولین اجرایی کشور در وزارت‌خانه صنعت، معدن و تجارت و کارشناسان اتاق بازرگانی و غیره بوده‌اند. برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری گلوله برفی استفاده شده است.

۳. تجزیه و تحلیل داده‌ها

در مرحله اول پژوهش، تمامی مصاحبه‌ها، تحلیل و مفاهیم موجود در آن‌ها استخراج شد. سپس، در گام دوم، تمام این مفاهیم، فهرست شد و در مرحله سوم، مفاهیم مشابه، گروه بندی گردید. جدول ۱ رمزگذاری باز و گروه بندی مسائل تولید در کشور جدول ۱ خروجی‌های حاصل از گام اول تا سوم پژوهش را نمایش می‌دهد:

جدول ۱ رمزگذاری باز و گروه بندی مسائل تولید در کشور

ردیف	گروه	رمزگذاری باز
۱.		اصلاح وضعیت نابسامان بانکها و موسسات اقتصادی
۲.		ثبات در سرمایه گذاری اقتصادی
۳.		حفظ و افزایش نرخ بهره تولید
۴.	فضای کسب و کار	مهار تورم
۵.	امنیت قضایی	ثبات قوانین و وجود دادگاههای قابل اتکا در سرمایه گذاری
۶.		امنیت قضایی سرمایه گذار
۷.	فضای رقابتی در تولید	ایجاد فضای رقابتی برای توجه به تحقیق و توسعه
۸.	تعاملات بین المللی	سامان دهی روابط بین المللی اقتصاد
۹.		دور زدن و تاثیر نگرفتن از تحریم‌ها
۱۰.	تسهیلات دولت	تسهیل و حمایت دولت از تحقیق و توسعه و فضای رقابتی
۱۱.		تخفیفات مالیاتی دولت
۱۲.	توسعه، میثاق ملی	تدوین سند توسعه ملی و متناسب سازی اقتضانات توسعه اقتصادی با آن
۱۳.	مصرف کنندگان و بازار مصرف	توسعه بازار مصرف در داخل و خارج
۱۴.		استفاده از فناوری بهتر
۱۵.		تولید با تیراژ بالا
۱۶.		کاهش قیمت تمام شده
۱۷.	بهبود کیفیت	افزایش کیفیت
۱۸.		معافیت های مالیاتی
۱۹.		تشویق ها و تسهیلات منوط به ارائه برنامه تحقیق و توسعه
۲۰.		تقبل بخشی از هزینه های بازاریابی
۲۱.		مشوقهای نقدی
۲۲.	تسهیلات دولت	ارزان کردن نرخ استفاده از منابع بانکی به منظور کاهش قیمت تمام شده
۲۳.	حمایت از تولید صادرات گرا	حمایت دولت از تولیدات رقابت پذیر در بازارهای بین المللی
۲۴.		تشویق بنگاهها به ارائه برنامه های هدف صادراتی

شناسایی بازارهای هدف صادراتی و تمرکز بر آنها	۲۵
حمایت از بسته بندی های صادراتی	۲۶
جایگزینی نگاه افزایش صادرات به جای افزایش تولید	۲۷
توانمندسازی کالاهای تولید شده	۲۸
پاداش به صادرکنندگان و کالاهای خارج شده از گمرک کشور	۲۹
اضافه کردن قابلیت های جدید به تولیدکنندگان در شرایط اعمال تعرفه	۳۰
اعمال منطقی تعرفه که با افزایش قاچاق موجب ضرر تولید کننده و دولت نشود.	۳۱
اعمال نرخ نزولی تعرفه به منظور کاهش ناحیه امن رقابت تولید کننده داخلی	۳۲
جلوگیری از سوء استفاده از اعمال تعرفه های وارداتی و ایجاد فضای ضد رقابت	سیاست های تعرفه ای ۳۳
تعیین نرخ منطقی ارزش	۳۴
کنترل تورم به منظور کاهش قیمت تمام شده	فضای کسب و کار ۳۵
فرصت ایجاد شده برای تولیدکنندگان داخلی در تعامل با مصرف کنندگان در شرایط تحریم	۳۶
الزام تولیدکننده به ارائه سرویس های مطلوب به مصرف کننده و هم چنین خدمات پس از فروش	مصرف کنندگان و بازار مصرف ۳۷
استفاده از ابزار مذاکرات بین المللی به نفع بخش خصوصی	۳۸
مشکلات تامین مواد اولیه و تاخیرهای زمانی در شرایط تحریم	۳۹
نوسان قیمت و افزایش قیمت تمام شده محصولات در شرایط تحریم	تعاملات بین المللی ۴۰
تبلیغات فرهنگی و ترویج فرهنگ مصرف داخل	زمینه های فرهنگی ۴۱
جلوگیری از قاچاق و توجه به ضررهای آن برای تولید کننده	امنیت قضایی ۴۲
اعلام سیاستهای دولت در مورد اولویت کالا، شهرها و مناطق مختلف کشور و اولویتهای فناوری	۴۳
تسهیلات ارزی و ریالی	۴۴
تسهیلات تعرفه ای	۴۵
سهولت دسترسی به منابع، مواد اولیه و مالیات، بیمه و ارزش افزوده	۴۶
تعیین مدت زمان حمایت ها	تسهیلات دولت ۴۷
حذف مشوقها به منظور مجازات تولید کنندگان	۴۸
تنبیحات تعزیراتی	۴۹
پس گرفتن تسهیلات از تولید کنندگان	۵۰
قرار دادن متخلفین در لیست سیاه و محرومیت از فرصتهای آتی	سیاست تنبیهی ۵۱
جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی	۵۲
آرامش اقتصادی و ثبات سیاستهای اقتصادی	۵۳
ضرورت دخالت دولت در صورت انحصاری شدن بازار	۵۴
شفافیت اقتصادی در فضای کسب و کار	۵۵
کاهش رانت اطلاعاتی و رانت اقتصادی	۵۶
به کارگیری تسهیلات در مسیر درست	۵۷
امید به سرمایه گذاری و نتایج آن	فضای کسب و کار ۵۸

طراحی مدل مفهومی تعامل دولت و تولید کنندگان داخلی برای تقویت تولید ملی با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی

۵۹	حفظ فضای رقابتی برای توجه به تحقیق و توسعه	
۶۰	تخفیفات بیمه ای، مالی و تعرفه ای برای تولید کنندگان دارای واحد تحقیق و توسعه	
۶۱	شبکه سازی در فعالیت های تحقیق و توسعه و همکاری شبکه ای به منظور کاهش هزینه و دوباره کاری	فضای رقابتی در تولید
۶۲	توسعه و تربیت تشکلهای خصوصی	خصوصی سازی
۶۳	تعرفه، تنها پارامتر کنترل واردات	
۶۴	آزاد سازی واردات به جز در موارد خاص که به ضرر کشور است	
۶۵	اجتناب از سهمیه بندی مقداری در واردات مگر در موارد خاص با رعایت اصل عدم شکل گیری انحصار	کنترل تجارت خارجی
۶۶	تحریم و کنترل قیمت ارز	
۶۷	انتقال بازار به تولید کننده داخلی در شرایط تحریم	
۶۸	کمبود ارز و بالا رفتن قیمت آن	
۶۹	تحریم و مشکل در عدم انتقال وجوه خارجی	
۷۰	مشکل در عدم ارسال و خرید و فروش کالا	
۷۱	تحریم و به هم ریختگی بازار داخلی	تعاملات بین المللی
۷۲	اندیشه تولید ناب و کاهش قیمت تمام شده	
۷۳	به کارگیری فنون مهندسی، مالی، مدیریتی و تجاری برای به کمینه سازی هزینه های تولید	
۷۴	تامین مواد اولیه در ساختار مناسب	
۷۵	افزایش کیفیت	نهضت کاهش قیمت تمام شده
۷۶	تخریب چهره تولید کننده داخلی در رسانه ها	زمینه های فرهنگی
۷۷	حمایت معنوی از پژوهشگران	
۷۸	اعلام مزیت های کشور و مزینتهای سرمایه گذاری در کشور	تسهیلات دولت
۷۹	ایجاد فضای رقابتی در قیمت، کیفیت و حفظ حقوق مصرف کننده	فضای رقابتی در تولید
۸۰	برخورد با فساد اقتصادی و اعتماد به بخش خصوصی	امنیت قضایی
۸۱	توسعه بازار مصرف	مصرف کنندگان و بازار مصرف
۸۲	افزایش بهره وری در تولید	
۸۳	بهره گیری از تمام ظرفیت ها برای افزایش تولید (زیر ظرفیت کار نکند)	
۸۴	فروش به موقع کالا	
۸۵	حضور در بازارهای جهانی	تدابیر تولید کنندگان
۸۶	کاهش سود و نرخ بهره بانکی برای فعالیت های تولیدی	
۸۷	کاهش زمان ارائه تسهیلات بانکی در کارهای مولد نسبت به سایر فعالیتهای غیرمولد اقتصادی	تسهیلات بانکی
۸۸	تعیین مزینتهای تولیدی کشور و اولویتهای سرمایه گذاری	ارائه اطلاعات
۸۹	مشاوره های حقوقی دولت و ارائه اطلاعات به تولید کنندگان	
۹۰	فراهم آوری شرایط مالی (وام بانکی، بیمه، کارگر و..)	
۹۱	بازاریابی و توسعه بازار مصرف	
۹۲	امکان ورود سرمایه های حتی اندک به چرخه تولید	تسهیلات دولت

ایجاد اشتغال عمومی		۹۳
ارزش افزوده فراوان در کشور		۹۴
بهره وری نیروی ملی قادر به کار در ایران		۹۵
افزایش تولید و عرضه کالا و خدمات		۹۶
افزایش رقابت و کاهش تورم		۹۷
نشاط عمومی	تقویت تولید ملی و کار ایرانی	۹۸
مزیت تولید در ارزش افزوده		۹۹
ارزش افزوده کم در تجارت		۱۰۰
افزایش ثروت ملی در چرخه تولید		۱۰۱
مالیات اندک در تجارت	بهبود تولید از تجارت	۱۰۲
رفع تبعیض ها و موانع کسب و کار برای فعالین اقتصادی		۱۰۳
عدم ایجاد وابستگی تام در کار اقتصادی	بهبود فضای کسب و کار	۱۰۴
تثبیت نرخ ارزی که در بازار تعیین می شود و نه توسط دولت		۱۰۵
عدم ایجاد تغییرات زیاد در نرخ ارز		۱۰۶
تزریق ارز ارزان به تولیدکنندگان		۱۰۷
کاهش هزینه پول به منظور شکل گیری تولید رقابتی و ایجاد شرایط یکسان برای تولیدکننده داخلی و خارجی		۱۰۸
کاهش تورم در کشور	مدیریت منابع پولی	۱۰۹
جلب رضایت مصرف کننده		۱۱۰
ورود به بازارهای جهانی و صادرات محصول به منظور رقابت		۱۱۱
افزایش صادرات و تصاحب بازارها به منظور کاهش قیمت تمام شده به منظور توجه بیشتر به تحقیق و توسعه		۱۱۲
دادن حق به مصرف کننده و تحویل کالای خوب به ایشان	تدابیر تولید کنندگان	۱۱۳
وامهای بیمه شده		۱۱۴
معافیت مالیاتی و تعرفه ای		۱۱۵
یارانه های تولیدی	مشوقهای ملی	۱۱۶
مجوزدهی		۱۱۷
سهامیه ها		۱۱۸
موانع ورود		۱۱۹
تشکیل کارتابلهای ارشادی	کنترلهای غیرمالی	۱۲۰
استانداردهای تولید		۱۲۱
تاسیسات و معیارهای محیط زیستی	مقررات گوناگون	۱۲۲
تسهیل عملیات فرامرزی		۱۲۳
تحویل کمک فنی و مبادلات به پروژه های مشترک تحقیق و توسعه	تدارک اطلاعات تولید	۱۲۴
توجه به اقتصاد مقیاس و ادغام نگاهها		۱۲۵
رقابت در سطح جهانی	تدابیر تولید کنندگان	۱۲۶

طراحی مدل مفهومی تعامل دولت و تولید کنندگان داخلی برای تقویت تولید ملی با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی

تقویت امنیت ملی	اهداف تحقیق و توسعه	۱۲۷
فراهم آوری اشتغال پایدار		۱۲۸
ارتقای ضریب فزاینده فناوری		۱۲۹
تامین منابع و مشوقهای مورد نیاز توسعه سرما به گذاری		۱۳۰
تامین منابع و مشوقهای برای نهادینه کردن تحقیق و توسعه		۱۳۱
تخصیص ظرفیت به واحدها به نحوی که صرفه مقیاس بنگاههای تولیدی تضمین گردد		۱۳۲
مشخص نمودن محدوده زمانی حمایت ها و نوع آن در تدوین راهبردها		۱۳۳
اضافه شدن گروهی از نخبگان به مجموعه دولت و تولید کننده		۱۳۴
شناسایی اهداف، اولویتها و صنایع زیربنایی		۱۳۵
تعیین اولویت ها برای تامین مالی در بین تولید کنندگان		۱۳۶
ارائه یارانه به تولید کنندگانی که جریان مالی را در کشور افزایش می دهد		۱۳۷
حفظ صنایع بزرگ در کنار صنایع کوچک به منظور حفظ خلاقیت		۱۳۸
اجازه پایداری به برندهای قوی در بازار		۱۳۹
اختصاص کمک بلاعوض برای تحقیق و توسعه از محل درآمدهای مالیات		۱۴۰
جلوگیری از دامپینگ و رانت		۱۴۱
قرار دادن سرمایه گذاری در معرض انتخاب همه آحاد فعال کشور		۱۴۲
تنظیم نرخ ارز طوری که واردات بیشتر نشود و تولید کننده نیز ضرر نکند		۱۴۳
ورود به بازارهای جهانی و صادرات محصول به منظور رقابت	تسهیلات دولت	۱۴۴
توانایی جذب دانش		۱۴۵
پیاده سازی اقتصاد مقیاس در فعالیت های تولیدی		۱۴۶
کاهش هزینه های ناطمینی در تولید نسبت به واردات		۱۴۷
جذب دانش، افزایش کیفیت و بهره وری		۱۴۸
تیراز اقتصادی مناسب به منظور ایجاد قدرت سرما به گذاری روی تحقیق و توسعه	تدابیر تولید کنندگان	۱۴۹
بهبود فضای کسب و کار		۱۵۰
رقابت پذیری		۱۵۱
ارتقای توانمندی بنگاههای تولیدی		۱۵۲
تسهیل حضور بنگاهها در بازارهای جهانی		۱۵۳
شکل دهی زنجیره ها و خوشه های کسب و کار		۱۵۴
شکل گیری شهرکهای صنفی و صنعتی		۱۵۵
توجه به اقتصاد مقیاس		۱۵۶
گذر از تولید سنتی در بنگاهها به تولید مدرن و نظام مدیریت نوین		۱۵۷
شناسایی اولویت های توسعه مبتنی بر مزیتها و ایجاد اجماع در کشور بر سر آن		۱۵۸
شناسایی ظرفیت های تولیدی که قابلیت برند سازی دارند		۱۵۹
اجازه دولت برای شکلگیری بنگاههای بزرگ	نقش حمایتی و هدایتی دولت	۱۶۰

ورود دولت ها برای خلق سریع مزیت‌های رقابتی	۱۶۱
تشکیل نهادهای واسطه و شرکتهای مدیریت صادرات	۱۶۲
بستر سازی دولت برای زیرساخت های حمل و نقل و تامین مالی تولید کنندگان برای کاهش قیمت تمام شده	۱۶۳
بازاریابی حرفه ای از سوی دولتها	۱۶۴
رشد ساختار تشکلی گرایي و تشکلهای تخصصی در کشور (تشکلهای واسطه بین دولت و تولید کنندگان)	۱۶۵
تحریک طرف عرضه فعالیت های پژوهشی (موسسات پژوهشی)	۱۶۶
تحریک طرف تقاضای فعالیت های پژوهشی (تولید کنندگان) (اختصاص جایزه تحقیق و توسعه)	۱۶۷
توانمند سازی طرف تقاضا در ابعاد مدیریتی، ایجاد اعتماد و درک و..	۱۶۸
حمایت دولت از تولید و صادرات دانش بنیان (مالکیت معنوی، وامها و عرضه محصولات دانشی در بازار بین المللی و...)	۱۶۹
ارزش افزوده زیاد محصولات دانشی در مقیاس صادراتی	۱۷۰
توسعه زیرساختهای تحقیقی که منجر به توسعه محصول می شود.	رشد تحقیق و توسعه ۱۷۱
استفاده از تعرفه ها	۱۷۲
سیاست های قیمت گذاری کالاها	۱۷۳
سیاستهای تضمین قیمت	۱۷۴
توجه به رضایت مصرف کننده	۱۷۵
دخالت مستقیم دولت در تامین اقلام راهبردی در کشور	تعادل در بازار ۱۷۶
کسب معیارها و شاخصهای بنگاهها در کلاس جهانی	۱۷۷
کاهش هزینه های تولیدی با حفظ کیفیت	۱۷۸
رشد سهم در بازارهای جهانی و مزیت های رقابتی به منظور کاهش قیمت تمام شده	۱۷۹
توسعه بازار مصرف در داخل برای کاهش قیمت تمام شده	تدابیر تولید کنندگان ۱۸۰
ارائه اطلاعات به تولید کنندگان در خصوص بازارهای داخلی و خارجی	۱۸۱
ساخت شهرک و امکانات، تسهیلات ساخت، وام برای ابزار و تجهیزات	۱۸۲
تعیین نوع تولیدات با توجه به اقلیم، فضای انسانی و ظرفیت های دیگر در کشور	۱۸۳
کنترل هوشمندانه برای جلوگیری از انحراف بنگاهها	۱۸۴
شفافیت قوانین حمایتی و هدایتی دولت	۱۸۵
عدم ایجاد وابستگی نام در کار اقتصادی به دلیل حمایت های مستمر	۱۸۶
ایجاد امکان شوق و پرواز در تولید کنندگان	۱۸۷
جلوگیری از رانت خواری، تبهکاری در کنار توسعه صنعت	۱۸۸
ارائه اطلاعات مشاوره ای به تولید کنندگان به طور رایگان	۱۸۹
اطلاعات اولیه تولید و اطلاعاتی در زمینه ی رقابت و حضور تولید کننده در بازار ارائه داخل و خارج	زمینه سازی دولت برای تولید ۱۹۰
مالیات بر ارزش افزوده تولید که جزء بهترین مالیات هاست	۱۹۱
انگیزه مند شدن و پویایی انسانهای جامعه	۱۹۲
به کارگیری نیروهای انسانی	۱۹۳
تامین منابع اقتصادی جوامع صادراتی از طریق تولید و حضور در عرصه جهانی	بهرتر بودن تولید از تجارت ۱۹۴

طراحی مدل مفهومی تعامل دولت و تولید کنندگان داخلی برای تقویت تولید ملی با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی

رونی اقتصادی	۱۹۵
خوب تلقی نشدن مالیات بر واردات به خاطر عدم وجود ارزش افزوده در آن	۱۹۶
رشد نسبت هزینه های تحقیق و توسعه به تولید	۱۹۷
دستیابی به بازار مطلوب	۱۹۸
ارتباط تنگاتنگ بخش علم با صنعت	۱۹۹
توجه به اخلاقیات و نگاه انسانی در تولید	۲۰۰
مصرف گرایی نوعی بیماری اجتماعی	۲۰۱
نگاه مسئولانه و انسانی تولید کنندگان به تولید	۲۰۲
تعریف حد مناسب تولید برای مقرون به صرفه بودن تولید	۲۰۳
توجه به کیفیت برای اطمینان بخشی به مشتریان	۲۰۴
کنترل واردات برای حمایت از تولید کننده داخلی	۲۰۵
دادن استقلال فکری به تولید کنندگان	۲۰۶
حمایت های دوره ای و متفاوت در هر مقطع از زمان از تولید کننده	۲۰۷
دادن اجازه رشد به تولید کنندگان و ارتباطات منطقی و نظام مند در هر مقطع به تولید کنندگان	۲۰۸
مشخصات محصولات (کالا، خدمات واسطه، سرمایه ای و نهایی)	۲۰۹
اولویتهای سرمایه گذاری و پژوهشی	۲۱۰
توانمندی ها، صلاحیت، سوابق و اعتبار بنگاهها	۲۱۱
معرفی محصولاتی که سهم عوامل آنها منصفانه پرداخت شده	۲۱۲
محدودیت یا ممنوعیت مصرف برخی محصولات	۲۱۳
تدوین استاندارد کیفیت	۲۱۴
ممنوعیت واردات محصولات دست دوم	۲۱۵
تشویق و امتیازدهی به بانکها برای تامین مالی	۲۱۶
ممنوعیت جعل نام	۲۱۷
الزام تولید کنندگان به ارائه خدمات پس از فروش و گارانتی	۲۱۸
تدوین و اجرای استانداردهای همکاریهای بین بنگاهی	۲۱۹
تنظیم نرخ سپرده قانونی و سود وام بانک مرکزی	۲۲۰
معافیت مالیاتی و یا پرداخت یارانه سود تسهیلات بانکی در ایجاد کارگاهها و مسیرهای پایانه ها	۲۲۱
تنظیم موجودی کالا و پرداخت یارانه سود	۲۲۲
کمک بلاعوض تا ۵۰ درصد هزینه پروژه برای محصولات با سطح فناوری پایین	۲۲۳
تخفیف مالیاتی برای درآمد بنگاههای عضو بورس	۲۲۴
بازگردانی مالیات بر ارزش افزوده محصولات صادر شده	۲۲۵
مالیات بر عایدی سرمایه و دریافت مالیات از سود سپرده بانکی	۲۲۶
پرداخت یارانه به ما به التفاوت قیمت تضمینی و قیمت بازار	۲۲۷
دریافت مالیات بر ارزش افزوده	۲۲۸

پرداخت یارانه برای استفاده از خدمات مشاوره		۲۲۹
دریافت عوارض و تعرفه برای صادرات و واردات		۲۳۰
رتبه بندی بنگاهها بر اساس امتیاز کسب شده و حمایت از آنها		۲۳۱
حمایت از تامین مالی مواد دارای اولویت	تخصیص منابع حاکمیتی	۲۳۲
امکان نوآوری و دستیابی به محصولات جدید		۲۳۳
افزایش کیفیت و کاهش قیمت تمام شده		۲۳۴
افزایش بهره وری در تولید		۲۳۵
راه اندازی سامانه فناوری برای هماهنگ سازی عرضه کنندگان و متقاضیان فناوری	توجه به تحقیق و توسعه	۲۳۶
اولویت پرداخت تسهیلات بانکی به پروژه های با سطح فناوری بالا		۲۳۷
ایجاد شرکتهای مشترک یا کنسرسیومهای پژوهشی		۲۳۸
کاهش نسبت هزینه های تحقیق و توسعه به کل هزینه ها با افزایش اندازه بنگاه		۲۳۹
دستیابی به بلوغ کارفرمایی برای مدیریت پژوهش و نوآوری و تقویت تحقیق و توسعه		۲۴۰
پرداخت کمک بلاعوض برای اجرای پروژه های پژوهشی با سطح فناوری پایین		۲۴۱
اطلاع رسانی درباره اولویت های پژوهشی و مشوقها به واحدهای تولیدی	راهبردهای تحقیق و توسعه	۲۴۲
		۲۴۳
		۲۴۴
ارتقای توانمندی بنگاههای تولیدی		۲۴۵
گسترش پژوهش و نوآوری		۲۴۶
تقویت نهادها		۲۴۷
ایجاد و تکمیل کارگاهها برای افزایش قابلیت تولید محصولات با کیفیت		۲۴۸
ردیابی محصولات		۲۴۹
تدوین استاندارد کیفیت	ارتقای کیفیت	۲۵۰
بازگردانی مالیات بر ارزش افزوده محصولات صادر شده		۲۵۱
اجازه فروش برخی محصولات در بازار داخلی به شرط صادرات در برخی موارد		۲۵۲
تقویت نهادها ملی	صادرات و واردات	۲۵۳
ایجاد و تکمیل کارگاهها		۲۵۴
گسترش پژوهش و نوآوری		۲۵۵
افزایش تطابق شغل و شاغل		۲۵۶
ارتقای توانمندی بنگاههای تولیدی		۲۵۷
گسترش همکاری بین بنگاهها		۲۵۸
اصلاح اندازه بنگاهها		۲۵۹
اصلاح مالکیت بنگاهها		۲۶۰
تقویت نهادها		۲۶۱
اصلاح روش تامین مالی	تدابیر تولید کنندگان	۲۶۲

طراحی مدل مفهومی تعامل دولت و تولید کنندگان داخلی برای تقویت تولید ملی با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی

تسهیل ضمانت	۲۶۳
ایجاد و تکمیل مسیر پایانه‌ها	۲۶۴
گسترش همکاری‌های بین‌المللی	۲۶۵
	۲۶۶
تغییر در بهره‌وری عوامل تولید به سبب تغییر در شیوه مدیریت و ساختار سازمانی و اداری آن فعالیت‌های صنعتی	۲۶۷
تقویت پیوندهای پسین و پیشین و تکمیل حلقه‌های مفقوده با ایجاد صنایع جدی	۲۶۸
تغییر در سطح فناوری کارخانجات، روشهای تولید و یا مدیریت‌ها	۲۶۹
تغییر در مقدار تقاضای داخلی و خارجی برای محصولات	۲۷۰
جلوگیری از فروش اجناس بی‌کیفیت و نامرغوب	۲۷۱
جلوگیری از خدمات پس از فروش بدون پشتوانه	۲۷۲
جلوگیری از فرار از مالیات	۲۷۳
بهره‌برداری از ظرفیت‌های موجود	۲۷۴
تکمیل حلقه‌های مفقوده در زنجیره تامین	۲۷۵
بهره‌وری کار و سرمایه	۲۷۶
بهره‌وری عوامل تولید	۲۷۷
انتشار اطلاعات در خصوص ویژگی و کیفیت محصولات	۲۷۸
محدودیت یا ممنوعیت مصرف برخی محصولات	۲۷۹
الزام دستگاه‌های دولتی به خرید کالای ایرانی پیش خرید محصولات نوآورانه	۲۸۰
تغییر ترکیب مصارف با وضع مالیات عوارض یا پرداخت یارانه	۲۸۱
پرداخت یارانه برای خرید به منظور کاهش مخاطره تولید	۲۸۲
افزایش صرفه‌های مقیاس	۲۸۳
بهبود بهره‌وری در بنگاهها	۲۸۴
تنظیم قیمت و کیفیت و پایداری	۲۸۵
اولویت تامین سرمایه در گردش برای بنگاههای فعال در همکاری بین‌بنگاهها	۲۸۶
ایجاد مجتمع‌های صنعتی برای تسهیل ارتباط بین بنگاهها	۲۸۷
تولید اطلاعات برای اطلاع از عملکرد سایر بنگاهها	۲۸۸
تدوین استانداردهای همکاری‌های بین‌بنگاهها	۲۸۹
پرداخت یارانه برای استفاده از خدمات مشاوره و مدیریتی	۲۹۰
حمایت حاکمیت از موارد دارای اولویت برای تصمیم‌بنگاهها به تغییر اندازه یا همکاری با سایر بنگاهها	۲۹۱
کاهش قیمت	۲۹۲
افزایش کیفیت	۲۹۳
بهبود رقابت پذیری	۲۹۴
اولویت در تامین مالی برای خرید و ادغام بنگاهها	۲۹۵
اولویت در تامین سرمایه در گردش برای بنگاهها با اندازه مناسب	۲۹۶

تعیین حداقل ظرفیت برای اولویت دار شدن یک فرصت سرمایه گذاری		۲۹۷
تلاش عرضه کننده برای افزایش کیفیت و جلب اعتماد مشتری		۲۹۸
ایجاد شرکتهای مشترک برای فروش محصولات در راستای کاهش تعداد و تقویت نمایانم		۲۹۹
ایجاد نمایانم معتبر با افزایش حجم فروش بنگاه		۳۰۰
تولید اطلاعات از طریق رتبه بندی برای اعتباردهی صحیح به نمایانم		۳۰۱
پیشگیری از تبلیغات اغواکننده و غیرواقعی		۳۰۲
پیشگیری از جعل، سوء استفاده از نمایانم و تسریع در پیگیری تخلفات	راهبردهای تقویت نمایانم	۳۰۳
تسهیل ضمانت		۳۰۴
ایجاد و تکمیل مسیرها و پایانه ها برای کاهش قیمت تمام شده	راهبرد اصلاح روش تامین مالی	۳۰۵
رشد ارزش افزوده بخش		۳۰۶
افزایش کیفیت		۳۰۷
کاهش قیمت		۳۰۸
ارتقای سطح فناوری		۳۰۹
اشتغال بخش		۳۱۰
اهداف تجارت خارجی	مقاصد بخش تولید	۳۱۱
پرداخت یارانه به تولیدکننده یا خانوار برای تنظیم قیمت		۳۱۲
بازپرداخت مالیات بر ارزش افزوده محصول صادراتی		۳۱۳
تامین سرمایه ثابت و در گردش بنگاهها از محل منابع بانکها، صندوقها، بازار سرمایه و سرمایه گذاران		۳۱۴
ایجاد و تکمیل مجتمع های صنعتی		۳۱۵
احداث زیرساخت های حمل و نقل	هزینه اجرای راهبردهای دولت	۳۱۶

در ادامه گروههای مشابه در هم ادغام شده؛ دسته ها معرفی شدهاند:

جدول (۲) دسته بندی مسائل تولید

		دسته ها
ثبات قوانین و وجود دادگاههای قابل اتکا در سرمایه گذاری	امنیت قضایی	فضای کسب و کار
برخورد با فساد اقتصادی و اعتماد به بخش خصوصی		
جلوگیری از قاچاق و توجه به ضررهای آن برای تولید کننده		
امنیت قضایی سرمایه گذار		
ارتقای توانمندی بنگاههای تولیدی	رقابت پذیری در تولید	

طراحی مدل مفهومی تعامل دولت و تولید کنندگان داخلی برای تقویت تولید ملی با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی

تسهیل حضور بنگاهها در بازارهای جهانی	
شکل دهی زنجیره ها و خوشه های کسب و کار	
شکل گیری شهرکهای صنعتی و صنعتی	
رتبه بندی بنگاهها بر اساس امتیاز کسب شده و حمایت از آنها	
حمایت از تامین مالی مواد دارای اولویت	
تحریک طرف عرضه فعالیت های پژوهشی (موسسات پژوهشی)	
تحریک طرف تقاضای فعالیت های پژوهشی (تولیدکنندگان) (اختصاص جایزه تحقیق و توسعه)	
توانمند سازی طرف تقاضا در ایجاد مدیریتی، ایجاد اعتماد و درک و...	
حمایت دولت از تولید و صادرات دانش بنیان (مالکیت معنوی، وامها و عرضه محصولات دانشی در بازار بین المللی و...)	
ارزش افزوده زیاد محصولات دانشی در مقیاس صادراتی	
توسعه زیرساختهای تحقیقی که منجر به توسعه محصول می شود.	
ارتباط تنگاتنگ بخش علم با صنعت	
حفظ صنایع بزرگ در کنار صنایع کوچک به منظور حفظ خلاقیت	
اجازه پایداری به برندهای قوی در بازار	
ممنوعیت جعل نامان	
الزام تولیدکنندگان به ارائه خدمات پس از فروش و گارانتی	
تدوین استاندارد کیفیت	
استانداردهای تولید	
تاسیسات و معیارهای محیط زیستی	
حفظ فضای رقابتی برای توجه به تحقیق و توسعه	
تخفیفات بیمه ای، مالی و تعرفه ای برای تولیدکنندگان دارای واحد تحقیق و توسعه	
شبکه سازی در فعالیت های تحقیق و توسعه و همکاری شبکه ای به منظور کاهش هزینه و دوباره کاری	
جلوگیری از فروش اجناس بی کیفیت و نامرغوب	
جلوگیری از خدمات پس از فروش بدون پشتوانه	
جلوگیری از فرار از مالیات	
تخصیص ظرفیت به واحدها به نحوی که صرفه مقیاس بنگاههای تولیدی تضمین گردد	
مشخص نمودن محدوده زمانی حمایت ها و نوع آن در تدوین راهبردها	
انصاف شدن گروهی از نخبگان به مجموعه دولت و تولیدکننده	
شناسایی اهداف، اولویتها و صنایع زیربنایی	
ممنوعیت واردات محصولات دست دوم	
تشویق و امتیازدهی به بانکها برای تامین مالی	
تدوین و اجرای استانداردهای همکاریهای بین بنگاهای	
محدودیت یا ممنوعیت مصرف برخی محصولات	
جلوگیری از دامپینگ و رانت	
قرار دادن سرما به گذاری در معرض انتخاب همه آحاد فعال کشور	
سهولت دسترسی به منابع، مواد اولیه و مالیات، بیمه و ارزش افزوده	
امکان ورود سرما به های حتی اندک به چرخه تولید	
اصلاح وضعیت نایبامان بانکها و موسسات اقتصادی	
ثبات در سرما به گذاری اقتصادی	
رفع تبعیض ها و موانع کسب و کار برای فعالین اقتصادی	
عدم ایجاد وابستگی نام در کار اقتصادی	
جذب سرما به گذاری داخلی و خارجی	
آرامش اقتصادی و ثبات سیاستهای اقتصادی	
ضرورت دخالت دولت در صورت انحصاری شدن بازار	
شفافیت اقتصادی در فضای کسب و کار	
به کارگیری تسهیلات در مسیر درست	
تعیین مدت زمان حمایت ها	
حمایت معنوی از پژوهشگران	
حذف مشوقها به منظور مجازات تولیدکنندگان	
تنبیات تعزیری	
پس گرفتن تسهیلات از تولیدکنندگان	
تنظیم شرایط فعالیت ها و محصولات	

قرار دادن متخلفین در لیست سیاه و محرومیت از فرصتهای آتی	
توسعه و تربیت تشکلهای خصوصی	
کاهش زمان ارائه تسهیلات بانکی در کارهای مولد نسبت به سایر فعالیتهای غیرمولد اقتصادی	
توجه به اقتصاد مقياس	
گذر از تولید سنتی در بنگاهها به تولید مدرن و نظام مدیریت نوین	
شناسایی ظرفیت های تولیدی که قابلیت برند سازی دارند	
اجازه دولت برای شکلگیری بنگاههای بزرگ	
ورود دولت ها برای خلق سریع مزیت های رقابتی	
تشکیل نهادهای واسطه و شرکتهای مدیریت صادرات	
بستر سازی دولت برای زیرساخت های حمل و نقل و تامین مالی تولید کنندگان برای کاهش قیمت تمام شده	
بازاریابی حرفه ای از سوی دولتها	
رشد ساختار تشکلی گرایي و تشکلهای تخصصی در کشور (تشکلهای واسطه بین دولت و تولید کنندگان)	
ساخت شهرک و امکانات، تسهیلات ساخت، وام برای ابزار و تجهیزات	
کنترل هوشمندانه برای جلوگیری از انحراف بنگاهها	
شفافیت قوانین حمایتی و هدایتی دولت	
ایجاد و تکمیل مجتمع های صنعتی	
احداث زیرساخت های حمل و نقل	
عدم ایجاد وابستگی نام در کار اقتصادی به دلیل حمایت های مستمر	
ایجاد امکان شوق و پرواز در تولید کنندگان	
جلوگیری از رانت خواری، نیهکاری در کنار توسعه صنعت	
تسهیل عملیات فرامرزی	
تحويل کمک فنی و مبادلات به پروژه های مشترک تحقیق و توسعه	
اعلام مزیت های کشور و مزیت های سرمایه گذاری در کشور	
ارائه اطلاعات مشاوره ای به تولید کنندگان به طور رایگان	
اطلاعات اولیه تولید و اطلاعاتی در زمینه ی رقابت و حضور تولید کننده در بازار ارائه داخل و خارج	
ارائه اطلاعات به تولید کنندگان در خصوص بازارهای داخلی و خارجی	
ارائه مشخصات محصولات (کالا، خدمات واسطه، سرمایه ای و نهایی)	
تعیین اولویتهای سرمایه گذاری و پژوهشی	
توانمندی ها، صلاحیت، سوابق و اعتبار بنگاهها	
معرفی محصولاتی که سهم عوامل آنها منصفانه پرداخت شده	
تعیین اولویت ها برای تامین مالی در بین تولید کنندگان	
مشاوره های حقوقی دولت	
کاهش رانت اطلاعاتی و رانت اقتصادی	
شناسایی اولویت های توسعه مبتنی بر مزیتها و ایجاد اجماع در کشور بر سر آن	
کاهش سود و نرخ بهره بانکی برای فعالیت های تولیدی	
معافیت مالیاتی و یا پرداخت یارانه سود تسهیلات بانکی در ایجاد کارگاهها و مسیرهای پایانه ها	
تنظیم موجودی کالا و پرداخت یارانه سود	
کمک بلاعوض تا ۵۰ درصد هزینه پروژه برای محصولات با سطح فناوری پایین	
تخفیف مالیاتی برای درآمد بنگاههای عضو بورس	
بازگردانی مالیات بر ارزش افزوده محصولات صادر شده	
مالیات بر عایدی سرمایه و دریافت مالیات از سود سپرده بانکی	
پرداخت یارانه به ما به التفاوت قیمت تضمینی و قیمت بازار	
دریافت مالیات بر ارزش افزوده	
پرداخت یارانه برای استفاده از خدمات مشاوره	
دریافت عوارض و تعرفه برای صادرات و واردات	
پرداخت یارانه به تولید کننده یا خنوار برای تنظیم قیمت	
تعیین نرخ منطقی ارز	
تسهیلات ارزی و ریالی	
تسهیلات تعرفه ای	
کاهش هزینه پول به منظور شکل گیری تولید رقابتی و ایجاد شرایط یکسان برای تولید کننده داخلی و خارجی	
کاهش تورم در کشور	
تولید و انتشار اطلاعات	
مدیریت منابع پولی و مشوقهای مالی	

طراحی مدل مفهومی تعامل دولت و تولید کنندگان داخلی برای تقویت تولید ملی با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی

وامهای نیمه شده		
معافیت مالیاتی و تعرفه ای		
بازانه های تولیدی		
تنظیم نرخ سپرده قانونی و سود وام بانک مرکزی		
تقلیل بخشی از هزینه های بازاریابی		
تامین سرمایه ثابت و در گردش بنگاهها از محل منابع بانکها، صندوقها، بازار سرمایه و سرمایه گذاران		
استفاده از تعرفه ها	تعادل در بازار	
سیاست های قیمت گذاری کالاها		
سیاستهای تضمین قیمت		
توجه به رضایت مصرف کننده		
دخالل مستقیم دولت در تامین اقلام راهبردی در کشور	کنترل تجارت خارجی	
اجازه فروش برخی محصولات در بازار داخلی به شرط صادرات در برخی موارد		
تقویت نهاد ملی		
کنترل واردات برای حمایت از تولید کننده داخلی		
دادن استقلال فکری به تولید کنندگان	حمایت از تولید صادرات گرا	
حمایت های دوره ای و متفاوت در هر مقطع از زمان از تولید کننده		
دادن اجازه رشد به تولید کنندگان و ارتباطات منطقی و نظام مند در هر مقطع به تولید کنندگان		
تعرفه، تنها پارامتر کنترل واردات		
آزاد سازی واردات به جز در موارد خاص که به ضرر کشور است	سیاست های تعرفه ای	
اجتناب از سهمیه بندی مقداری در واردات مگر در موارد خاص با رعایت اصل عدم شکل گیری انحصار		
حمایت دولت از تولیدات رقابت پذیر در بازارهای بین المللی		
تشویق بنگاهها به ارائه برنامه های هدف صادراتی		
شناسایی بازارهای هدف صادراتی و تمرکز بر آنها	دور زدن تحریم	
حمایت از بسته بندی های صادراتی		
جایگزینی نگاه افزایش صادرات به جای افزایش تولید		
توانمندسازی کالا های تولید شده		
پاداش به صادر کنندگان و کالا های خارج شده از گمرک کشور	سامان دهی روابط اقتصادی	
انصاف کردن قابلیت های جدید به تولید کنندگان در شرایط اعمال تعرفه		
اعمال منطقی تعرفه که با افزایش قاچاق موجب ضرر تولید کننده و دولت نشود.		
اعمال نرخ نرولی تعرفه به منظور کاهش ناحیه امن رقابت تولید کننده داخلی		
جلوگیری از سوء استفاده از اعمال تعرفه های وارداتی و ایجاد فضای رشد رقابت	سامان دهی روابط اقتصادی	
مشکلات تامین مواد اولیه و تاخیرهای زمانی در شرایط تحریم		
نوسان قیمت و افزایش قیمت تمام شده محصولات در شرایط تحریم		
دور زدن و تاثیر نگرفتن از تحریم ها		
تحریم و کنترل قیمت ارز	تدابیر تولید کنندگان	
انتقال بازار به تولید کننده داخلی در شرایط تحریم		
کمبود ارز و بالا رفتن قیمت آن		
تحریم و مشکل در عدم انتقال وجوه خارجی		
مشکل در عدم ارسال و خرید و فروش کالا	راهدرد ها و تدابیر تولید کنندگان	
تحریم و به هم ریختگی بازار داخلی		
سامان دهی روابط بین المللی اقتصاد		
استفاده از ابزار مذاکرات بین المللی به نفع بخش خصوصی		
کسب معیارها و شاخصهای بنگاهها در کلاس جهانی	تدابیر تولید کنندگان	
دادن حق به مصرف کننده و تحویل کالای خوب به ایشان		
توجه به کیفیت برای اطمینان بخشی به مشتریان		
جلب رضایت مصرف کننده		
افزایش صادرات و تصاحب بازارها به منظور کاهش قیمت تمام شده به منظور توجه بیشتر به تحقیق و توسعه	تدابیر تولید کنندگان	
پیاده سازی اقتصاد مقیاس در فعالیت های تولیدی		
کاهش هزینه های ناطمیاتی در تولید نسبت به واردات		
جذب دانش، افزایش کیفیت و بهره وری		
فروش به موقع کالا		

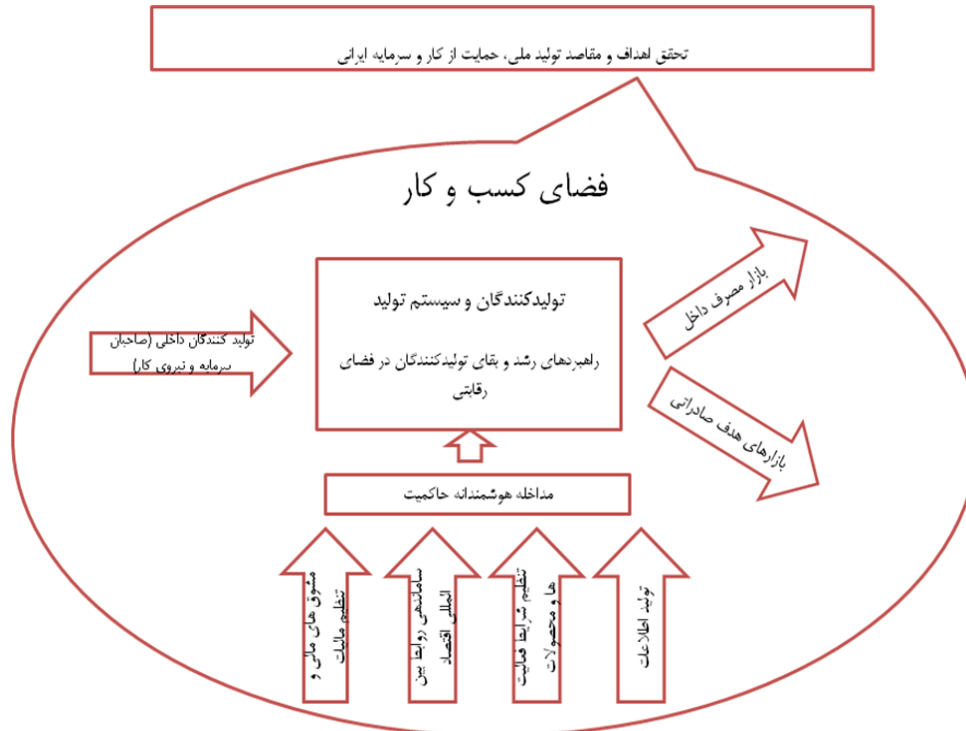
حضور در بازارهای جهانی	
رشد سهم در بازارهای جهانی و مزیت های رقابتی به منظور کاهش قیمت تمام شده	
توسعه بازار مصرف در داخل برای کاهش قیمت تمام شده	
ایجاد و تکمیل کارگاهها	
گسترش پژوهش و نوآوری	
افزایش تطابق شغل و شاغل	
ارتقای توانمندی نگاههای تولیدی	
گسترش همکاری بین نگاهها	
اصلاح اندازه نگاهها	
اصلاح مالکیت نگاهها	
تقویت نهادها	
اصلاح روش تامین مالی	
تسهیل ضمانت	
ایجاد و تکمیل مسیر پایانه ها	
گسترش همکاری های بین المللی	
اولویت پرداخت تسهیلات بانکی به پروژه های با سطح فناوری بالا	راهبردهای تحقیق و توسعه
ایجاد شرکتهای مشترک یا کنسرسیومهای پژوهشی	
کاهش نسبت هزینه های تحقیق و توسعه به کل هزینه ها با افزایش اندازه نگاه	
دستیابی به بلوغ کارفرمایی برای مدیریت پژوهش و نوآوری و تقویت تحقیق و توسعه	
پرداخت کمک بلاعوض برای اجرای پروژه های پژوهشی با سطح فناوری پایین	
راه اندازی سامانه فناوری برای هماهنگ سازی عرضه کنندگان و مقاضیان فناوری	
اطلاع رسانی درباره اولویت های پژوهشی و مشوقها به واحدهای تولیدی	راهبردهای ارتقای کیفیت
ارتقای توانمندی نگاههای تولیدی	
گسترش پژوهش و نوآوری	
تقویت نهادها	
ایجاد و تکمیل کارگاهها برای افزایش قابلیت تولید محصولات با کیفیت	
ردیابی محصولات	
تدوین استاندارد کیفیت	راهبردهای ترویج فرهنگ مصرف داخلی
انتشار اطلاعات در خصوص ویژگی و کیفیت محصولات	
محدودیت یا ممنوعیت مصرف برخی محصولات	
الزام دستگاههای دولتی به خرید کالای ایرانی بیش خرید محصولات نوآورانه	
تغییر ترکیب مصارف با وضع مالیات عوارض یا پرداخت یارانه	
پرداخت یارانه برای خرید به منظور کاهش مخاطره تولید	
اولویت تامین سرمایه در گردش برای نگاههای فعال در همکاری بین نگاهها	راهبردهای گسترش همکاری بین نگاهها
ایجاد مجتمع خاص صنعتی برای تسهیل ارتباط بین نگاهها	
تولید اطلاعات برای اطلاع از عملکرد سایر نگاهها	
تدوین استانداردهای همکاری های بین نگاهها	راهبردهای ارتقای توانمندی نگاهها
پرداخت یارانه برای استفاده از خدمات مشاوره و مدیریتی	
حمایت حاکمیت از موارد دارای اولویت برای تصمیم نگاهها به تغییر اندازه یا همکاری با سایر نگاهها	
اولویت در تامین مالی برای خرید و ادغام نگاهها	راهبردهای اصلاح اندازه نگاه
اولویت در تامین سرمایه در گردش برای نگاهها با اندازه مناسب	
تعیین حداقل ظرفیت برای اولویت دار شدن یک فرصت سرمایه گذاری	
تلاش عرضه کننده برای افزایش کیفیت و جلب اعتماد مشتری	راهبردهای تقویت نهادها
ایجاد شرکتهای مشترک برای فروش محصولات در راستای کاهش تعدد و تقویت نهادها	
ایجاد نهادها معتبر یا افزایش حجم فروش نگاه	
تولید اطلاعات از طریق رتبه بندی برای اعتباردهی صحیح به نهادها	
پیشگیری از تبلیغات اغواکننده و غیرواقعی	
پیشگیری از جعل، سوء استفاده از نهادها و تسریع در پیگیری تخلفات	
تسهیل ضمانت	راهبرد اصلاح روش تامین مالی
ایجاد و تکمیل مسیر ها و پایانه ها برای کاهش قیمت تمام شده	
تغییر در بهره وری عوامل تولید به سبب تغییر در شیوه مدیریت و ساختار سازمانی و اداری آن فعالیت های صنعتی	تغییرات ساختاری منجر به تغییر ارزش

طراحی مدل مفهومی تعامل دولت و تولیدکنندگان داخلی برای تقویت تولید ملی با بهره‌گیری از تحلیل محتوای کیفی

تقویت پیوندهای پسین و پیشین و تکمیل حلقه های مفقوده با ایجاد صنایع جدی	افزوده	
تغییر در سطح فناوری کارخانجات، روشهای تولید، و یا مدیریت ها		
تغییر در مقدار تقاضای داخلی و خارجی برای محصولات		
استفاده از فناوری بهتر		
تولید با تیراژ بالا		
چرخش مالی بهینه		
اندیشه تولید ناب و کاهش قیمت تمام شده		راهبردهای کاهش قیمت تمام شده
به کارگیری فنون مهندسی، مالی، مدیریتی و تجاری برای به کمینه سازی هزینه های تولید		
تامین مواد اولیه در ساختار مناسب		
افزایش کیفیت		
توجه به اخلاقیات و نگاه انسانی در تولید		
مصرف گرای نوعی بیماری اجتماعی		مبانی فکری توسعه بازار مصرف
نگاه مسئولانه و انسانی تولیدکنندگان به تولید		
توسعه بازار مصرف در داخل و خارج		توسعه بازار مصرف
تخریب چهره تولیدکننده داخلی در رسانه ها		زمینه های فرهنگی
تلیفات فرهنگی و ترویج فرهنگ مصرف داخل		
فرصت ایجاد شده برای تولیدکنندگان داخلی در تعامل با مصرف کنندگان در شرایط تحریم		مصرف کنندگان و بازار مصرف
الزام تولیدکننده به ارائه سرویس های مطلوب به مصرف کننده و هم چنین خدمات پس از فروش		
مالیات بر ارزش افزوده تولید که جزء بهترین مالیات هاست		
انگیزه مند شدن و پویایی انسانهای جامعه		
به کارگیری نیروهای انسانی		
افزایش ثروت ملی در چرخه تولید		بهبود تولید از تجارت
تامین منابع اقتصادی جوامع صادراتی از طریق تولید و حضور در عرصه جهانی		
رونق اقتصادی		
خوب تلقی شدن مالیات بر واردات به خاطر عدم وجود ارزش افزوده در آن		
امکان نوآوری و دستیابی به محصولات جدید		
تقویت امنیت ملی		توجه به تحقیق و توسعه
فراهم آوری اشتغال پایدار		
ارتقای شریب فرایند فناوری		
افزایش کیفیت و کاهش قیمت تمام شده		
افزایش بهره وری در تولید		
افزایش صرفه های مقیاس		اهداف گسترش همکاری بین نگاهها
بهبود بهره وری در نگاهها		
تنظیم قیمت و کیفیت و پایداری		
رشد ارزش افزوده بخش		
افزایش کیفیت		
ارزش افزوده فراوان در کشور		
بهره وری نیروی ملی قادر به کار در ایران		
افزایش تولید و عرضه کالا و خدمات		مقاصد بخش تولید
افزایش رقابت و کاهش تورم		
نشاط عمومی		
کاهش قیمت		
ارتقای سطح فناوری		
اشتغال بخش		
اهداف تجارت خارجی		
بهره برداری از ظرفیت های موجود		
تکمیل حلقه های مفقوده در زنجیره تامین		افزایش بهره وری
بهره وری کار و سرمایه		
بهره وری عوامل تولید		
کاهش قیمت		اهداف اصلاح اندازه نگاه
افزایش کیفیت		

در گام نهایی، توصیف مقوله تولید ملی و ارتباط بین دسته‌ها با مدل زیر تبیین شده است.

شکل ۳ مدل چالشهای تولید ملی

روایی و پایایی تحقیق

از چهار معیار قابل قبول بودن، انتقال پذیری، قابلیت اطمینان و تأییدپذیری برای ارزیابی روایی و پایایی داده‌های کیفی استفاده شد. برای اطمینان از قابل قبول بودن داده‌ها، نمونه‌گیری با حداکثر تنوع از سمت‌های مختلف صورت گرفت. برای اطمینان از قابلیت انتقال، سعی گردید که کلیه مراحل اجرای مصاحبه، محیط و زمینه اجرای مطالعه به طور کامل برای خوانندگان شرح داده شود. برای تأمین معیار قابلیت اطمینان نیز فرآیند انجام مطالعه در اختیار استادان با سابقه در زمینه پژوهش‌های کیفی قرار گرفت. آن‌ها پس از بازنگری فرآیند مطالعه، نتایج پژوهش را مورد تأیید قرار دادند. با توجه به این که در این مطالعه روایی و پایایی لحاظ شده است، می‌توان نتیجه گرفت که تحقیق از این نظر تایید شده است.

نتیجه‌گیری

در این پژوهش ابتدا ضرورت توجه به تولید ملی و هم‌چنین چالش‌های موجود در ادبیات موضوع بیان شد. سپس دو عنصر کلیدی موثر در تولید ملی یعنی دولت و تولیدکنندگان، انتخاب شده و با ترتیب دادن مصاحبه‌های نیمه ساختار یافته از خبرگان امر، مولفه‌ها و بستر لازم برای تعامل این دو عنصر شناسایی شدند. سپس محتوای مصاحبه‌ها با استفاده از تحلیل محتوای کیفی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته و نتیجه در قالب یک مدل مفهومی بیان شد. مدل نهایی بیانگر آن است که وظیفه حاکمیت، مداخله هوشمندانه برای تنظیم شرایط فعالیت‌ها و محصولات، تولید اطلاعات، مشوق‌های مالی و ساماندهی روابط بین‌المللی اقتصاد است. در صورت تحقق تعامل بهینه بین دولت و تولیدکنندگان داخلی و مناسب بودن فضای کسب و کار، اهداف و مقاصد تولید ملی محقق خواهند شد. در واقع یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد، پاشنه آشیل در تولید ملی، همان تعامل دو جانبه دولت و تولیدکنندگان داخلی است و اگر راهبردهای این دو عنصر

مهم، هم‌افزایی داشته و در یک جهت باشند، قطعاً حمایت از تولیدات داخلی و کار و سرمایه ایرانی بیش از پیش میسر خواهد شد. روایی و پایایی تحقیق نیز با توجه به معیارهای موجود تأیید شد. در تحقیقات آتی می‌توان نقش مصرف کنندگان را، در مقوله تولید ملی مورد توجه قرار داد. از آنجایی که هدف نهایی جامعه نیز، ارائه کالا و خدمات با بهترین قیمت و کیفیت به مصرف کنندگان است، حق ایشان نیز محفوظ بوده و نباید قربانی سیاست‌های دولت یا اهداف سودجویانه بنگاهها شود. هم‌چنین می‌توان این تعامل و همکاری را با استفاده از روش‌های کمی هم‌چون نظریه بازی‌ها مدل‌سازی کرده و راهبردهای بهینه را در بستری که تضاد منافع وجود دارد به دست آورد.

منابع

- Bitaab, A.; Gaffari, A. & Sha'ban, M. (2009). Provide a policy framework to promote domestic production based on the innovation system's model, Paper presented at the The first national conference to promote domestic manufacturing approach, Sharif University of Technology. (in persian)
- Elo, S., & Kyngäs, H. (۲۰۰۸). The qualitative content analysis process. Journal of advanced nursing, ۶۲(۱), -۱۰۷-۱۱۵
- Eshaghi, S. H. (2012). Mechanism of national production, Hajar Publication, Tehran. (in persian)
- Evenson, R, & Huffman, W. (۱۹۹۳). Science for Agriculture: Ames, IA: Iowa State University Press.
- Given, Lisa M. (۲۰۰۸). The Sage encyclopedia of qualitative research methods (Vol. ۲): Sage.
- Hashemi, S.A., Nahidi, M., & Abadi, K. (2012). Provision of government support's model for domestic production and increase revenue in firms. Paper presented at the first regional conference of national production support of Iran's labor and capital, Islamic Azad University of Bandar Gaz. (in persian)
- Heibati, F., Nikoomaram, H., Rahnama, F., & Ahmadi, M. (2008). The relationship between economic freedom and public private partnerships and provide a model for Iran. Journal of Economic Modelling, 2 (2), 25-52. (in persian)
- Hemmati, N., & Abdoli, A. (2003). The estimated effective rate of Motogen's products. Journal of Business Research, 28, 119-140. (in persian)
- Hosseini, M., & Gharib, A. (2004). Comparison of agricultural support policies in Iran and the World, Conference on Agriculture and National Development. (in persian)
- Hosseinzadeh, J., Esfahani, S.J., & Dashti, GH. (2009). The effect of government policies on agricultural production (Case Study: East Azarbaijan province). Sustainable Agricultural Knowledge, 1 (1). (in persian)
- Hsieh, Hsiu-Fang, & Shannon, Sarah E. (۲۰۰۵). Three approaches to qualitative content analysis. Qualitative health research, ۱۵(۹), .۱۲۸۸-۱۲۷۷
- Joulaei, R., Jeirani, A., & Yusef-Zadeh, H.R. (2011). Evaluate the relative merits and effectiveness of support policies on pomegranate production in Fars. Agricultural Economics, 5 (1), 167-185. (in persian)
- Maharati, Y., & Nazemi, Sh. A. (2012). The Role of government support entrepreneurs in influencing the growth and survival of small production firms. Evolution of Management Research, 4 (7). (in persian)
- Mayring, Ph. (۲۰۰۰). Qualitative content analysis. Paper presented at the Forum: Qualitative social research.
- Mbithi, L, & Van Huylbroeck, Guido. (۲۰۰۰). Input policy and use of fertilizers and improved seeds for maize production in Kenya. Outlook on AGRICULTURE, ۲۹(۳), .۲۰۹-۲۰۱
- Mundlak, Yair, Cavallo, Domingo, & Domenech, Roberto. (۱۹۸۹). Agriculture and economic growth in Argentina, ۸۴-۱۹۱۳(Vol. ۷۶): Intl Food Policy Res Inst.
- Nahidi, M.R, & Hoseinpour, M. (2012) Making Opportunity from sanctions conditions (with the support of national production approach, with emphasis on the role of factor productivity, foreign direct investment in information and communication technology and the development of non-oil exports to Iran). Paper presented at the fourth meeting of enhancing domestic capabilities approach obstacles in terms of sanctions. (in persian)
- Nazemi, Sh.; Fayyazi, M., & Noori, A. (2009). Aspects and consequences of government assistance to cooperatives Production. Change Management Letter, 1(2). (in persian)
- Panahi, H.; Asadzahe, A. & Andish, Y. (2012). Effects of removal of import Intermediate and capital goods in different sectors of the national production by input-output approach, Paper presented at the first regional conference of national production support of Iran's labor and capital, Islamic Azad University of Bandar Gaz. (in persian)

- Pouya, A.; Gharabaghi, N. & Behpour, a. (2013). *Classifying managerial challenges and dilemmas of national production and strategies to overcome it, Paper presented at the First National Congress of Pathology of supporting the national production and Iranian capital and work. (in persian)*
- Radmehr, A.A. (2011). *Economic Jihad and the context of its realization, Payame Edalat Publication. (in persian)*
- Rezai, A. Chyzar, A.H. & Nakhaee, N. (2009). *Evaluation of supportive policies and comparative advantage in production and export of onions: (Case Study: Isfahan province). Journal of Agricultural Economics and Development, 24 (2), 141-150. (in persian)*
- Schaeffer, Peter V, & Loveridge, Scott. (۲۰۰۲). *Toward an understanding of types of public-private cooperation. Public Performance & Management Review, ۱۶۹-۱۸۹.*
- Spielman, David J, Hartwich, Frank, & Von Grebmer, Klaus. (۲۰۰۷). *Public-private partnerships in international agricultural research: International Food Policy Research Institute.*
- Torkan, A., & Shahbazi, M. (2010). *how to attract private sector participation in development of Road transport's infrastructure issues and strategies. Strategy Journal, 19 (57), 245-276. (in persian)*
- Tuttle, J. N. (۲۰۱۲). *Private-Sector Engagement in Food Security & Agricultural Development . A Report of Center for Strategic & International Studies Project on US Leadership in Development.*
- Yaghtin, A., Shaaban, M., & Binaz, E. (2009). *study of successful international models to be used within the oil and gas industry case study of Norway. Conference to promote domestic manufacturing approach. (in persian)*

بی نوشت

¹BSC

² Public-Private Partnership

³ Public Project Procurement

⁴ Mayring

⁵ what

⁶ Why